

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΙΑ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

Είς Ἴθωρίαν (Ἅγιον Ἥλιαν Μεσολογγίου) ἐγένετο ἡ στερέωσις τῶν θολωτῶν μυκηναϊκῶν τάφων Μαραθιά 1 καὶ 2 διὰ τῆς ἀνακατασκευῆς τῶν παρὰ τῶν τυμβωρύχων καταστραφέντων τοιχωμάτων τῶν κυκλικῶν θαλάμων καὶ τῆς λιθίνης ἐπενδύσεως τῆς δεξιᾶς τῷ εἰσερχομένῳ πλευρᾶς τοῦ δρόμου τοῦ τάφου Μαραθιά 1, εἰς τὸν ὁποῖον ἐτοποθετήθησαν ἐκ νέου αἱ πλακοδοκοὶ τοῦ ὑπερθύρου (Πί ν. 407 α - β, 408 α - β, 409 α - β).

Εἰς τὴν ἀνακατασκευὴν ἐχρησιμοποιήθησαν ἀρχαῖαι πλάκες, αἱ ὁποῖαι ὅμως δὲν ἐπῆρκεσαν διὰ τοὺς τρεῖς ἀνωτάτους δόμους τοῦ κυκλικοῦ θαλάμου τοῦ τάφου Μαραθιά 1.

Περὶ συλλογῆ ἀρχαίων κλπ.

Τὴν νύκτα τῆς 27ης πρὸς τὴν 28ην Δεκεμβρίου ἐγένετο ἡ διάρρηξις τοῦ Μουσείου Θέρμου, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐκλάπησαν ἀξιόλογα μικρὰ χαλκᾶ ἀρχαῖα:

1) Ζεύγος χαλκῶν γεωμετρικῶν ἱππαρίων ἐπὶ τῆς αὐτῆς βάσεως, ὧν τὸ ἓν ἐφαρμόζον (ὕψ. 0,06 μ., ἀριθ. εὐρ. 281).

2) Περὶ τοὺς δέκα χαλκοὶ σπειροειδεῖς δακτύλιοι (ἀριθ. εὐρ. 285).

3) Ὀκτὼ τεμάχια βοστρύχων ἐκ χαλκῶν ἀγαλμάτων ὑπερφυσικοῦ μεγέθους, ἐξ ὧν τινὰ δεκνύουσι τέχνην ἀρχαῖκὴν ἢ ἀρχαϊζουσαν (ἀριθ. εὐρ. 292).

4) Δύο φύλλα χαλκᾶ δρυὸς ἐκ στεφάνου, ὧν τὸ ἓν εἰς δύο τεμάχια (ἀριθ. εὐρ. 293).

5) Χαλκῆ αἰχμὴ δόρατος μυκηναϊκοῦ μετὰ ταινιοσχήμου ράχους ἐξ Εὐπαλίου τῆς Ἑσπερίας Λοκρίδος (μῆκ. 0,28 μ., ἀριθ. εὐρ. 306).

6) Τεμάχια χαλκᾶ ἐκ θώρακος ἀγάλματος.

7) Στέφανος χαλκοῦς ἐκ κλάδων ἐλαίας.

8) Ἐκ χαλκοῦ ἀνδριάντος τμήμα τοῦ κολεοῦ χαλκοῦ ξίφους μετὰ τῆς λαβῆς ὑπὸ μορφὴν κεφαλῆς ἀετοῦ μετὰ τοῦ λαιμοῦ.

9) Πιθανῶς ἓνα δάκτυλον χαλκοῦ ἀγάλματος.

Παρὰ τὸ χωρίον Ἅγιος Ἀνδρέας Γαβαλοῦς ἀνευρέθησαν καὶ κατετέθησαν εἰς τὸ Μουσεῖον Πατρῶν χρυσοὺς δακτύλιος μετὰ συναφοῦς κυκλικῆς σφενδόνης, φεροῦσης ἐγγάρακτον οἰκόσημον καὶ 350 ἀργυρᾶ νομίσματα, μετὰξὺ τῶν ὁποίων, συμφώνως πρὸς τὴν γνωμάτευσιν τῆς κ. Καραμεσίνη - Οἰκονομίδου, δηνάριον - τορνήσιον τοῦ Γουλιέλμου Α' (Guillaume I de la Roche) (1280 - 1287), δηνάριον - τορνήσιον τοῦ Γουΐδωνος Β' (Guy II) (μεταξὺ τοῦ 1294 - 1308), δηνάριον - τορνήσιον Φιλίππου τοῦ ἐκ Τάραντος

(1307 - 1313), σολβίνιον τοῦ δόγη Francesco Dandolo (1329 - 1339) (βλ. Παπαδοπούλι Ι, ἀριθ. 10 - 12).

Εἰς ἀπόστασιν 200 μ. ἀπὸ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Εὐήνου καὶ 2500 μ. ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Καλυδῶνος ἐν θέσει Ψωρολίθι, παρὰ τὸ πρὸς τὸν παραρρέοντα χειμάρρον πέρας τοῦ ἀγροῦ Νικ. Πλάκα εὐρέθη θησαυρὸς χαλκῶν μυκηναϊκῶν ὄπλων καὶ σκευῶν. Φέρουν πίνον (πάτιναν) βαθυπράσινον, διατηροῦνται εἰς ἐξαιρετικὴν κατάστασιν καὶ κατετέθησαν εἰς τὸ Μουσεῖον Ἄγρινιου.

Ἄριθ. X 78. Διπλοῦς πέλεκυς ἀκέραιος ἀποτελούμενος ἐκ δύο ἡμιτόμων, κατὰ μῆκος συγκεκολλημένων. Ὁμοιάζει πρὸς τὸν κρητικὸν λάβρον, ἀλλὰ εἶναι βραχὺς (μῆκ. 0,094 μ.) (Πί ν. 410 α).

Ἄριθ. X 79. Ἡμίτομον κατὰ πλάτος διπλοῦς πελέκεως μετ' ἐλαφρῶς καμπύλης ἀκμῆς (μῆκ. 0,077 μ.) (Πί ν. 410 α).

Ἄριθ. X 76. Σμίλη (μονόστομος πέλεκυς) ἀκέραια, διευρυνομένη κατὰ πλάτος, γωνιωδῶς κατὰ τὸ μέσον (μῆκ. 0,131 μ.) (Πί ν. 410 β).

Ἄριθ. X 77. Ὁμοία σμίλη (μῆκ. 0,137 μ.) (Πί ν. 410 β).

Ἄριθ. X 75. Μεγάλῃ αἰχμῇ βέλους, δίλοβος σχήματος V, ἀκέραια (μῆκ. 0,098 μ.) (Πί ν. 410 β).

Ἐπτά μνηοειδεῖς λεπίδες μαχαιρίων, μονόστομοι, ἀκέραιαι, φέρουσαι ἐπὶ τῆς λαβῆς διὰ τὴν ἐφήλωσιν τοῦ εὐφθάρτου στελέχους ἀνά μίαν ὀπὴν ἀνοίγεισαν ἐν ψυχρῷ. Ἡ λεπίς τῶν περισσοτέρων ἔχει φθορῆ ἐκ τῆς τροχίσσεως (Πί ν. 410 γ).

Ἄριθ. X 67: ὄλικόν μῆκος 0,215, τῆς λεπίδος 0,16 μ. ἡ παχεῖα ράχης αὐτῆς εἶναι ἐνισχυμένη ἐκατέρωθεν διὰ περιχειλώματος. Ἄριθ. X 68: ὄλικόν μῆκος 0,199, τῆς δὲ λεπίδος 0,156 μ. Ἄριθ. X 69: ὄλικόν μῆκος 0,166, τῆς δὲ λεπίδος 0,125 μ. Ἄριθ. X 70: ἀποκεκρουμένη τὸ πρὸς τὴν ἀκωκὴν ἄκρον· ὄλικόν μῆκος 0,125, τῆς δὲ λεπίδος 0,09 μ. Ἄριθ. X 73: ὄλικόν μῆκος 0,14, τῆς δὲ λεπίδος 0,11 μ. Ἄριθ. X 71: ὄλικόν μῆκος 0,136, τῆς δὲ λεπίδος 0,097 μ. Ἄριθ. X 72: ὄλικόν μῆκος 0,134, τῆς δὲ λεπίδος 0,10 μ.

Ἄριθ. X 74. Λεπίς ἐγχειριδίου ἐλλειπῆς τὸ πρὸς τὴν ἀκωκὴν ἄκρον. Ἡ μία κόψις περισσότερον ἐφθαρμένη ἐκ τῆς χρήσεως. Τὴν λαβὴν περιβάλλει ἐκατέρωθεν περιχειλώμα διὰ τὴν στερέωσιν τοῦ ἐκ φθορῆς ὄλης στελέχους τῆς λαβῆς, διὰ δὲ τὴν ἐφήλωσιν φέρει τέσσαρες χαλκοὺς ἀμφικεφάλους ἦλους, οἵτινες σφύζονται. Τὸ πάχος τοῦ στελέχους τῆς λαβῆς ἦτο 0,013 μ. Ὁλικόν μῆκος ἐγχειριδίου 0,125, τῆς δὲ λεπίδος 0,085 μ. (Πί ν. 410 β).

Ἄριθ. X 80. Ποὺς χυτρώποδος μετὰ τριῶν ὀπῶν διὰ τὴν συνήλωσιν τοῦ λέβητος (ὕψ. 0,325 μ.) (Πί ν. 410 δ).

Παρὰ τὸ χωρίον Ξηραΐκα πρὸς Β. τῆς Καλυδῶνος κατετέθησαν ἕκ τάφων εἰς τὸ Μουσεῖον Ἀγρινίου ἀγγεῖα καὶ ἑλληνιστικὰ πήλινα εἰδῶλια κορῶν (ἀριθ. Π 131 - 137), διατηρούμενα εἰς ἀρίστην κατάστασιν.

Εἰς Χαλκίδα ἀνευρέθη ἐντὸς τάφου παραπλευρῶς τῆς ὁδοῦ Κάτω Βασιλικῆς - Γαβρολίμνης καὶ κατετέθη εἰς τὸ Μουσεῖον Ἀγρινίου (ἀριθ. Π 154) ἀμφορεὺς κοσμούμενος κατὰ τὴν πρόσφυσιν τῶν λαβῶν διὰ δύο ἐπαλλήλων γραμμῶν καστανευρόθρου χρώματος (ὕψ. 0,19 μ.).

Ἐν Στράτῳ, κάτωθι τοῦ ναοῦ τοῦ Διός, ἀνευρέθη καὶ κατετέθη εἰς τὸ Μουσεῖον Ἀγρινίου (ἀριθ. X 120) συμπαγὲς χαλκοῦν ἀγαλμάτιον, ἑλλιπὲς τὰς χεῖρας κάτωθι τῶν ὤμων καὶ τοὺς πόδας κάτωθι τῶν γονάτων, παριστάνον δαίμονικὴν τινα μορφήν μὲ σῶμα ἀνδρὸς καὶ κεφαλὴν ἵππου, ἀποκεκρουμένην τὸ ἄκρον τοῦ ρύγχους, τοῦ βου αἰῶνος π.Χ. Τὸ ἀγαλμάτιον εἶναι μοναδικόν. Παρὰ τοῦ Πausanίου VIII, 42, 4 ἀναφέρεται ἐν Ἀρκαδίᾳ ἐντὸς σπηλαίου πλησίον τῆς Φιγαλίας εἰς ἱερὸν τῆς Δήμητρος Μελαίνης ἢ λατρεία ξοάνου τῆς Δήμητρος, παριστάνοντος γυναῖκα μὲ κεφαλὴν καὶ κόμην ἵππου.

Ἐκ τῆς περιοχῆς Παλαίρου κατεσχέθησαν καὶ κατετέθησαν προσωρινῶς εἰς τὸ Μουσεῖον Πατρῶν δέκα ἑννέα ἀποτμήματα ἢ ἀκέραια κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον γεωμετρικὰ ξοανόμορφα καὶ ἀρχαῖκὰ πήλινα εἰδῶλια θεῶν ἢ ἀνθρώπων (Πί ν. 411 α - γ), ὡς καὶ πήλινον εἰδῶλιον κόρης καθυμένης ἐπὶ βράχου, ἀρίστης διατηρήσεως, ἑλληνιστικῶν χρόνων (Πί ν. 412 α - β). Φέρει ποδὴν χιτῶνα, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ προβάλλει ὁ ἄκρος ἀριστερὸς ποὺς ὑποδεδημένος, καὶ ἰμάτιον, τὸ ὁποῖον καλύπτει τὸν κορμὸν καὶ τὰς χεῖρας καὶ τοῦ ὁποῦ ἢ ἐλευθέρᾳ ἄκρα εἶναι ἀνερριμμένη ὀπισθεν τοῦ ὤμου. Κλίνει ἐλαφρῶς τὴν κεφαλὴν πρὸς ἀριστερά, στρέφουσα αὐτὴν πρὸς δεξιὰ. Τοὺς κροτάφους καὶ τὰ ὦτα καλύπτει ἐξέχουσα κόμη, δεδεμένη διὰ λεπτῆς ταινίας καὶ χωρισμένη εἰς τὸ μέσον, τῆς ὁποίας οἱ βόστρυχοι, ἀνερχόμενοι κυματοειδῶς, δημιουργοῦν μέτωπον τριγωνικόν, ἀπολήγοντες ὀπίσω εἰς κρωβύλον. Τὰ βλέφαρα ἐξέχουν, ἢ ρίς εἶναι κανονικὴ, τὰ χεῖλη μικρὰ καὶ σαρκώδη. Φέρει δισκοειδῆ ἑνώτια. Ἴχνη φαιοῦ χρώματος ἐπὶ τοῦ χιτῶνος, ροδόχρου ἐπὶ τοῦ ἱματίου, λευκοῦ ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ ἐρυθροῦ ἐπὶ τῆς κόμης.

Ἐκ Θυρρείου εἰσήχθησαν εἰς τὸ ἐκεῖ Μουσεῖον διάφοροι ἐπιγραφαί, ὧν αἱ πλείεσται ἐπιτύμβιοι.

ΕΥΘ. Γ. ΜΑΣΤΡΟΚΩΣΤΑΣ

*

Αίτωλοακαρνανία. Ίθωρία ("Άγιος Ἡλίας Μεσολογγίου): α - β. Θολωτός τάφος Μαραθιά 1 πρὸ καὶ μετὰ τὰς ἐργασίας στερεώσεως (τῶν τριῶν ἀνωτάτων δόμων ἢ στερέωσις εἶναι προσωρινή)

ΕΥΘ. ΜΑΣΤΡΟΚΩΣΤΑΣ

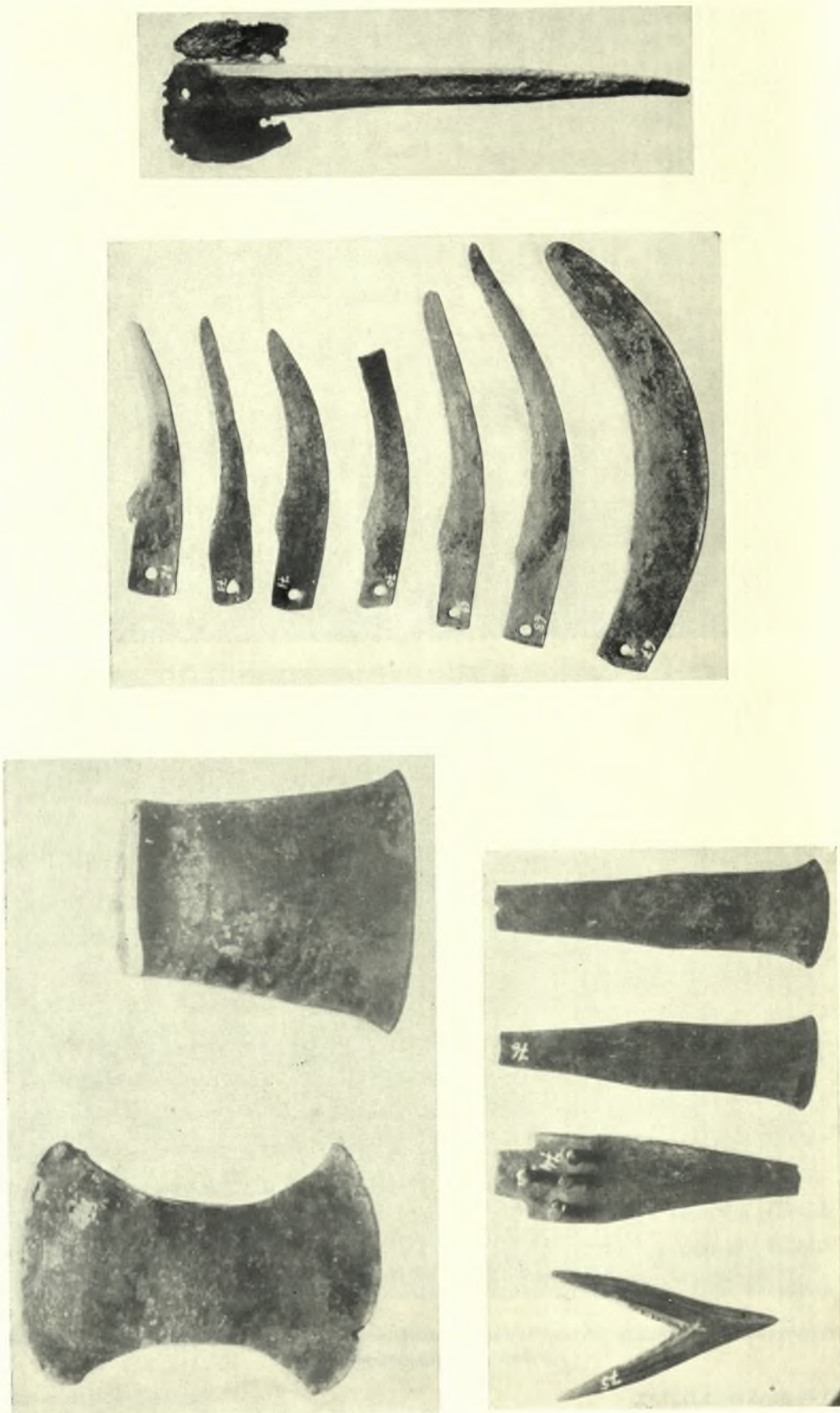
Αίτωλοακαρνανία. Ίθωρία ("Άγιος Ἡλίας Μεσολογγίου) : α - β. Θολωτὸς τάφος Μαραθιά 1 πρὸ καὶ μετὰ τὰς ἐργασίας στερεώσεως

ΕΥΘ. ΜΑΣΤΡΟΚΩΣΤΑΣ

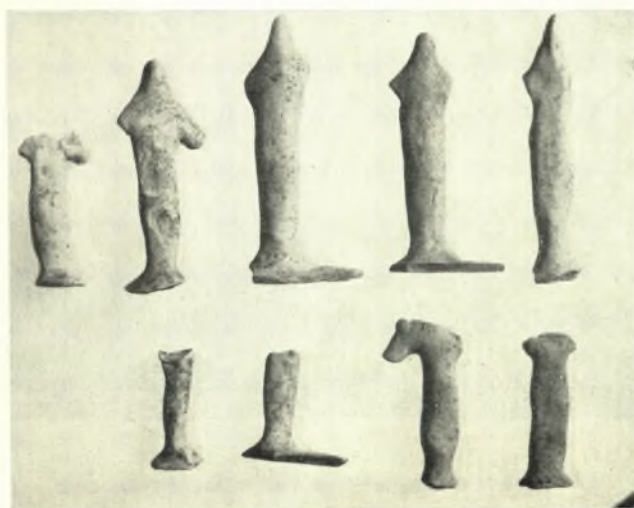

Αιτωλοακαρνανία. Ίθωρία (Άγιος Ήλιος Μεσολογγίου): α - β. Θολωτός τάφος Μαραθιά 2 πρό και μετά τās έργασίας στερεώσεως

ΕΥΘ. ΜΑΣΤΡΟΚΩΣΤΑΣ

Αιτωλοακαρνανία. Καλύδων: α. Χαλκοῦ μυκηναϊκοὶ διπλοὶ πελέκει, β - γ. Χαλκῆ μυκηναϊκὰ ὅπλα καὶ ἐργαλεῖα, δ. Πούς χυτρόποδος

Αιτωλοακαρνανία. Πάλαιρον: α. Ἀρχαϊκὰ πῆλινα εἰδῶλια, β-γ. Γεωμετρικὰ ξοανόμορφα εἰδῶλια
ΕΥΘ. ΜΑΣΤΡΟΚΩΣΤΑΣ

Αιτωλοακαρνανία. Πάλαιρον: α - β. Προσθή και πλεγία όγης έλληγιστικου ειδωλιου κόρης

ΕΥΘ. ΜΑΣΤΡΟΚΩΣΤΑΣ